

JANÁKY MARIANNA

a partra

(VERSES ELBESZÉLÉS, I. RÉSZ)

ebéd után az asztalnál bajuszt kezdtem rajzolni a nőkre,
utána az újsággal kergettem a macskát,
hogymazonnal köpje ki azt, ami a szájában van.
a lányom elment a nagymamájához gazolni.
ezért gyantázta le a lábát?
örült nagyon, mert a suliban nem órabért kap,
én a gyárban igen,
de nem panaszkodom,
még célozgatnak a férfiak.
ma is kettő negyvenes: elkísérhetnénk a hölgyeket?
a bőröm szép, akár a lányomé,
jöllehet minden irányban kitöltöm a rendelkezésre bocsátott teret.
de nem szégyellem, bár tegnap a nyelvem hasonlított
egy szelet eperhez, amikor a tangáján a lyukakat öltöttem.
ráadásul az apja is eszembe jutott,
letépné róla ezt, a lába közé ékelődő cafatot.
persze hogy elhagytam!
a fenekemre azt mondta,
olyan mint a nagymama búbosa.
kemence a seggelyuka!
sokat sírtam ugyan, és a macska
feküdt velem a paplan alatt,
de a rántott tököt se szerette,
persze hogy elhagytam.
a hús kellett volna neki,
amikor kettesben maradtunk
egyszer „tökpanírozóst” akart játszani.
nem mentem bele, hisz hamar kiderült,
ő se tudja igazán, hogy az mi

a macska most hempergőzik a kosárban,
én írok, mint régen unalmamban,

szaporodnak ákombákomjaim, sári tanítónőnek
öt gyereke született, tudtam meg a harmincéves találkozó.
tegnap kimentem a partra, a tiszta háta reszketett,
akár az enyém, amikor a volt férjem,
a második találkozáskor gyufából kirakta a kocsmá asztalán a nevem,
majd házat csinált belőle.
utána minden nap kijártunk a laposra.
horgászni, nem szerettem annyira,
megfogni a kukacot, de érte élveztem is.
ő meg sok halat fogott.
később a nunimat nem voltam hajlandó.
megszáradt rajta a. mutatott az övére.
pikkelyes, mint a hal, hogy legyen így angolna? kérdezte,
majd utána még egyszer, de nem voltam hajlandó.
tizennégy év múlva a lányunk ott lenni csupasz volt, mint születésekor.
nem apásan szültünk. pistának mindig rossz a gyomra,
én meg örültem, hogy nem látja a meztelen nunimat,
de hat hét múlva már mindkettőnknek viszketett a borostája. egyszer valamikor
megkérdezte, miért vagyok akkor vele.
hallgattam, mert nem tudtam, de utána jobban és tovább szeretett. úgy is!
kurvára nem értettem. különben
nem haragszom rá.
itt hagyott nekünk mindent.
a zimmermädchenjével meg majd él, ahogy.
tőlem kitakaríthatja akár a seggelyukát!
a macska is kurva.
most hozzám dörgölődzik,
előtte mindig az ő ölébe ült.
nem volt rossz hely, az biztos,
mert pista nagyon férfi (volt) úgy.
de úgy, mint ahogy a pisztoly pisztoly,
igazán csak egy célra jó.
skálázásnak hívta, amikor én.
azt szerettem. és általánosban az énekkart.
bár mindig épp a dallas alatt.
és szandink olyankor még soha nem aludt.
néha írtam fejben verseket. a szakközépbe
jártam, amikor anyám azt mondta:
nőköltők nincsenek. tanultál egyről is? hát,
azért én beküldtem a népszabadsághoz párat.
meg is jelent. emlékszem, a bélyegen babits mihály képe

nem tetszett a bajusz miatt. a verse se
a suliban. nem értettem, anyámnak bejött az a szőrös fickó,
akivel csak elment. de itt hagyott
nekem mindent: a ruháit, a lakást, a bútorokat.
nem panaszkodom. még búcsúzáskor
azt is mondta a szia után: ne felejts el
írni, de címet nem tudott.
harminchét volt, én tizenhat.
mostanában úgy érzem:
a magány a tízemeletesnél is nagyobb.
ezért megyek el?, edgar
talált rám a társkeresőn.
ötvenhatos szülők fia.
már az első randin utazásra hívtak pillantásai.
szandi még nem tudja,
itt hagyok mindent neki:
a lakást, a bútorokat, az új hűtőt meg a ruháim,
a kedvenc bársonynadrágom is, amit a cigivel egy bulin kiégetett.
akkor akart elköltözni. csomagolt, kapott egy taslit, félrészezen térdre esett.
téli cucc floridában különben se kell,
természetesen, nem vagyok hülye,
nyáron kirepültem, hogy szétnézzek,
meg hát, a puding próbája az evés.
alig kaptam levegőt, amikor
kiléptem a repülőtérről.
mély pára, sötétlő hőség, edgar
elvitt mindenhová. csak kapkodtam a fejem
az all you can eat étteremben. a „föld gyümölcsei” színes hegyek,
levesek, sülték, körítések, édességek, mint égen a csillag,
az üvegfalon át számoltuk őket.
lassan egyél, hogy több férjen!, mondta,
eufórikus állapotba kerültem.
pár nap múlva az üdvhadsereg boltjában
a vacsora áráért két báli ruhát vettem.
majd szandi szalagavatójára!, feleltem.
másnap a múzeumban is kikerekedett a szeme:
thomas edison and henry ford's winter estates in fort myers
ez a pasi mennyi mindent feltalált!
a hektárnyi parkban életemben először láttam kolbászfát.
éjszaka a két hálószobás lakásban aztán lett saját kolbászfám,
és én is felfedeztem valamit.

kaparásztam is utána minden nap a borotvát
puncim körül, és magyarosan főztem neki.
olyan szép minden, mint szeged, jutott eszembe
egyik reggel, és akkor valami repülőre szállt belőlem.
hidd el, hogy szeretlek, tettem álmomban puncimra a kezem.

a macska elaludt a kosárban.
megette mind a reszelt májat, miután lányoméék elmentek.
a bőrröndök hallgattak, majdnem kidurrantak, alig fértek az előszobában.
becsomagoltál mindent?
be. ne felejts el
írni, szia.
szia.
szandi úgy örült, mint az örökbe fogadott gyerek az új szüleinek.
szívogatta alsó ajkát,
ahogy anya is szokta. sokszor meghalt gyerekkoromban.
ment apa után.
a sötétség talpa az évek alatt egyre összébb nyomta a földhányást.
tegnap szandi a szkájpon azt mondta:
anya, kint maradok. nem baj?
különbön te félrebaszol szerintem az irodalommal.
szerintem meg ő edgarral,
bár pár hete tényleg inkább verseket kanalazok, mint a forró húslevest.
azt az apja is nagyon szerette.
nem mosott fogat este, mert állítólag akkor jobban érezte az ízeket,
én meg kimentem az erkélyre.
a sörszagot most is érzem, itt maradt velem a don huán
alkohol. még megkéri anyajegyes kezem.
elmentem szűrésre.
rákos voltam, fogytam.
képzelgéseim integettek, amikor kiderült, hogy szandi tényleg beteg.
asztmás. nem meri kimondani, amit szeretne,
állította barátnőm az orvos helyett.
anya meg biztosan tudta: kinövi, mint a ruháit.
most jó dolga van, még mindig süt, főz, takarít,
néha ad kölcsön nekem is,
bár a pinceszájú barátja mindent gyorsan eltakarít.
és azóta még inkább mindene szandi.
nyolcévesen írt egy verset neki:
Nagyi
A parkba egy virágot letéptem.

Mi a neve kérdeztem.

Százszorszép felelted.

Te ezerszerszebb.

tudod, amikor lementünk sétálni...

elmesélte százszor a történetet. én vasárnaponként a héten történeteket.

bólogat. szájában a mogyorók eltűnnek gyorsan.

össze kellett volna törnöm a mogyoróit az első éjszaka!

floridaszáj sarkán csillogott a múlt meg a barátja.

pár hete elhagyta. anya is

volt amerikában. valamikor, huszonvalahány éve.

ötvenhatban mentek ki, nem fogtak fegyvert,

elmesélte százszor ezt is, egyre többször mostanában

hazajönnek testvérei, de szandit nem vitték ki.

bébiszitter vigyáz a gyerekekre, megengedhetjük.

a halászcárdában a híd lábánál

én se rendeltem túrós csuszát a halászlé után,

pedig a füstölt szalonna ott ült ikszedikként az asztalnál.

egy darab marhahúsba belenyomtam a tablettát,

és összenyomtam a pofáját.

alig tudta lenyelni, aztán nyávogva elterült, mint fejem alatt a kispárna.

az állatorvos írta ki.

szerintem hiányolta szandit. aki már nincs, könnyebb szeretni.

edgar bezzeg őt elvitte a butterfly worldbe is.

sok ezer pillangó közé az enyémet.

a fényképeken hálószerű ruhában

fákon, bokrokon,

virágokon, leveleken

ide-oda

repkedett.

felszállt

az aszfaltról,

edgar kezére ült,

majd a vállára szállt,

pálcika lábaival

topogott kicsit,

újra elszállt,

az etetőtálba a banánra,

majd egy felhő eltakarta.

azt már nem láttam, hogy a mocsárba esett

papucsát hogyan mosta le,

és edgarral egymást ők a zuhany alatt ketten,
de az biztos, hogy egyformán mentek, mint egy kacsa
vagy pelikán kifelé csámpázva. sokszor megnéztem a videót.
a skype-on szandi másnap is oda meg vissza volt:
látod, a dróton bicikliző papagájjal fotózkodom,
és itt pandamaci-képű a telihold, nincs négyökrös szekér!
az egy cabrio!, mondja edgar.
ugye nem baj, anya,
hogya beleszerettem.
ezt már mail-ben írta.
én pedig megünnepeltem a születésnapotokat, válaszoltam.
gerda pástétomján két gyertya égett, a tiéden húsz lett volna.
edgar ötvenedik születésnapján partit tartottak.
szép volt a tűzijáték, de félttem, hogy történik vele valami.
másnapra különben minden hal megdőglött,
az akváriumba valaki whiskyt öntött,
de boldog vagyok,
gyerekünk lesz!
a faszba is! ilyen hülye nem lehetsz!,
válaszolt levelemre (volt) férjem.
öt éve nem látták egymást szandival.
kiengedted azzal a fasszal? és tízhetes terhes?
talpakat masszíroz? buzi? ekkora hülye nem lehetsz!
most jó lennék ugye? menj ki, és hozd haza te! ismered a környéket!
de méhen kívüli terhesség volt.
szandimba szerelmes lett egy ápoló.
ott hagyok edgarnak mindent,
a félvér gyerekek pedig a legszebbek!
néger?
nem, fekete. így mondjuk itt, felelte szandi, és végre újra láttam.
szőke hajában vibráló rózsaszín pillangó.
majd viszek neked is, ha hazamegyek. joe vette!
akinek a feje reklámba illő volt. igaz,
csak néha láttam, amikor a kamerába futólag belemosolygott.
cigány.
nem. fekete.
az ugyanaz!, döntött anya vasárnap, és szipogott:
ide nem kell, hogy eljöjjön!
elővett egy papír zsebkendőt.
vagy jöjjön! nem akarom megbántani szandit.
majd cipelem belül, úgyse élek már sokáig.

a macska átfordult a másik oldalára.
nem depressziós, ha ilyen jól alszik, gondoltam.
a hőség közben már levetkőzött, jött az éjszaka.
két év múlva szandi a kis unokámmal
állt ferihegyen. a por a levegőben.
istenem de gyönyörű! de szépek vagytok!
anya, tisztába kell tennem, azért sír. menjünk, fizetem a taxit!
reszketett a fáradtság, de szandi azért mondta, mondta:
joe garage sale-re is elvitt! hogy mennyi mindent összevásároltunk, ha tudnád!
soha, soha ilyen boldog nem voltam!
dehogy, anya! nem bunkó! olyan mintha főiskolát végzett volna,
a fotókon láttad, milyen gyönyörű.
magas, akrobatikus, ráadásul katolikus.
nem igaz, hogy szaguk van!
különben harmincadik szülinapjára a neten a kedvenc parfümjét rendeltem meg,
az angol meg szuperül megy.
pénztáros leszek az edison múzeumban,
így, hogy már a zöld kártyát megkaptam.
igen, jó, hogy a közgét végeztem el én is, mint ti apával.
igen, az anyja segített, ja
és mostanában ő visz el szombaton garage sale-re.
te nem voltál. fillérekért, ja, centekért kurva
jó dolgokat veszünk! kár, hogy nincs vasárnap.
olyankor kint, aki számít valamit,
templomba megy. szandim is
visszament fekete templomához a kicsivel.

mostanában gyakran a monitor előtt alszik a macska. hülye
egy helyzet, bár velem is előfordult már.
az időeltolódás...
szia,
szia, végre! meséltem ricsiről,
édes, nagyon jó pasi, és azóta nincs a társkeresőn,
de nem találkozom vele!
helyes! túl fiatal hozzád!
hozzád meg edgar volt túl öreg!
vége is lett!
van egy szomorú hírem:
megdőglött a macska.
napok óta esett, nagyanyáddal
temettük el.

tartotta az ernyőt fölöttem.
a szél az esőből ostort készített.
gerda élt hét évet. vakondfejét kidugta az est.
jaj, anya már megint írsz?! mi lesz így veled?

az utódmacska gerdi lett. hét hetes,
pamacspofa imádott rögtön. a volt férjem
szerezte: kurva nyálás a szöveged.
tényleg ezt is valahová beküldted?
ha megjelenik, letagadom, hogy ismerlek,
robbantott fel búcsúzásokor szavaival az üzletben.
emlékeim paplanját már délután magamra húztam,
előtte nézegettem a fotóinkat. emlékturka.
karácsonyéjjel az utcán

szent
jános
bog
...ár

sújt
ás
mindenhol. házakon, fákon, arcokon,
de a reggel kinyitotta az ablakot.
2000 dollár hiányzott, felfüggesztettek az állásomból,
sírt szandival a több ezer kilométer.
nem lesz nyomozás, rendőrség, bíróság, ha pár napon belül visszafizetjük.
kérj azoktól, akik tolvajnak neveltek!, ordított a szemét niggerje!
tudtam előre! nem mondhatod, hogy nem!,
sírt anya is a fülembe, amikor megtöröltem.
vézna testén a zuhanyrózsa alatt a szék lábait széttárta.
a halálnak fogok lefeküdni úgyis hamarosan!
szandi meg mit akar itthon azzal az amerikai kölyökkel?
tudtam előre! nem mondhatod, hogy nem!,
ordítottunk pistával a mobilba egyszerre,
de aztán ő is adott bele.
szandink hazajött.
joe lemondott a gyerekről:
nem kell.
nem kell asszony- és gyerektartást fizetnie.

gerdi elaludt, végre köztünk.
reggel korán pista rántottát készített, én összeszedtem a papír zsebkendőket,
és az alom helyett fekete csibénk alatt cseréltem lepedőt.

egy óra se telt el, a macska hátát felborzolva tüszögött.
ti összefeküdtetek? nagymama tudja ezt?, húzta le szandi rólunk a vizes lepedőt.
szájában megsavanyodott a csodálkozás.
kirohant, én meg túvel kipukkasztottam a vízhólyagot pista talpán.
utálsz?, kérdeztem szandit este.
épp szoptatott.
a szerelmetek, mondta, nevetett.
az apja akkor ért haza.
kinyitotta az ajtót,
fejét bedugta: a hárememnek!
virágzsonglőr. szájában cserélgette a rózsákat,
mi a nevetést szandival.
másnap elmentem anyához.
szandi hívott?
kellett volna?
az edzőteremben a kétség evezőpadozott,
de a remény mellizmot erősített velem.
kiderült, hogy fekete csibénk lyukas szívvel született.
sokszor önmagától gyógyuló fejlődési rendellenesség,
tájékoztattott egy hét múlva a szívspecialista orvos.
hiába beszéltem meg mindent szandival,
egy este bevallotta, hogy még mindig szereti joe-t és joe is őt.
eljönne. talpmasszörnek nem kell beszélni magyar.
tőlem!
engem akkor soha többé nem láttok!, csapta földre apja az újságot.
ekkor jutott eszembe viktor.
az egyetemi kolesz november 7-i bulijában úgy csapott le rám, mint a villám:
azt hittem, hogy orosz vagy!
gum, lenin, húsos pirog, hosszú sor.
a -20 fokban a mauzóleum bejáratánál letört egy jégcsapot.
szopogatta, nyalogatta, számba tette:
ti tózsze!
nyet.
nem végeztem el az egyetemem.
pista önérzete már akkor is ágaskodott szegeden,
pedig csak én tudtam, hogy szandink már útban.
petro dvarec, puskinó,
tarkovszkij filmje a zerkalo,
lelkiismeretfurdalás-terhes csók,
tükröm-tükröm
nem mondta ki az érezhető.